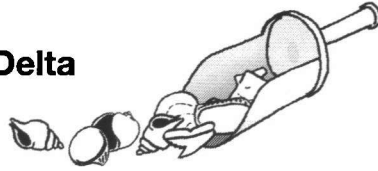

Snoepjes uit de Delta

Anton Janse*

Onderzoek naar de Deltaboringen en inventarisatie voor de nieuwe Fossielenatlas, wat betreft het deel van zuidwest Nederland, vormen een deel van mijn bezigheden. Zo nu en dan wordt het oog getroffen door iets fraais of voor hier onbekends. Van een aantal van deze zaken wil ik jullie van tijd tot tijd deelgenoot maken in dit rubriekje 'Snoepjes uit de Delta'.

Astarte crenata (Gray, 1823)

Hier een lid uit de *Astarte*-familie, dat vrij onbekend is. Deze soort is zeldzaam te noemen, zowel uit aangespoeld materiaal als uit de tot nog toe bekeken boringen.

Het is een arctisch-boreale soort en komt recent nog in deze gebieden voor.

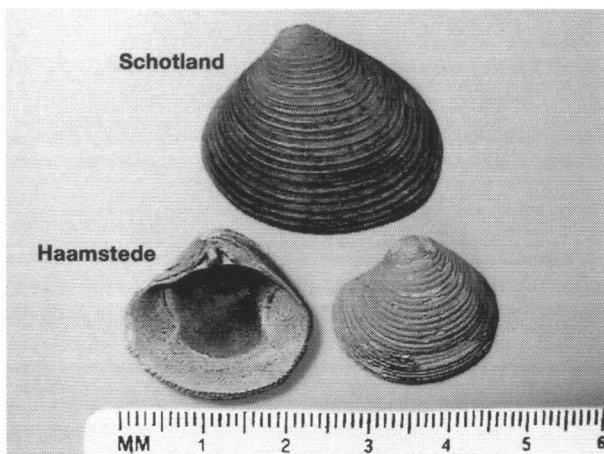
De schaarse meldingen komen van zuigermateriaal van de Roompot en de Walcherse stranden. Peter Moerdijk heeft hierover een instructief artikel geschreven in *Voluta*, september 1998 (lit. 1).

In het werk van Tebble over de Britse marine bivalven wordt deze soort niet vermeld (lit. 2). Mogelijk was *Astarte crenata* daar toen nog niet ontdekt of ondergebracht bij *Astarte sulcata*.

Ook in de oude fossielenatlas van Basteria wordt deze soort nog niet vermeld (lit. 3). In de nieuwe atlas gaat hierin worden voorzien.

Zoals bij veel *Astarte*-soorten is de schelp behoorlijk variabel van vorm en sculptuur. Bij het determineren van vaak sleets strandmateriaal levert dit snel problemen op. De vorm is kennelijk afhankelijk van de milieucondities, zo zijn de exemplaren uit een Schotse diepwaterafzetting ovaler dan de schelpen van het Walcherse strand en die uit de deltaboringen. Gelukkig zat in het Schotse monster ook een flinke hoeveelheid *Astarte elliptica*, en mede hierdoor kon *Astarte crenata* duidelijk worden afgescheiden.

Astarte crenata (Gray, 1823) uit Schotland en Haamstede.

Genoemde zeldzaamheid, gepaard aan de vormverschillen hebben tot een aantal synoniemen geleid bij vroegere auteurs, zoals Wood, Sowerby en Heering. In dit kader ga ik daar niet verder op in.

Bijgaande afbeelding laat het besproken vormverschil goed zien.

Uit de deltaboringen zijn slechts vijftien schelpen van deze soort geteld. Alle uit het diepere deel van de formatie van Maassluis, Vroeg Pleistoceen, vergezeld van *Yoldia*'s, *Serripes* en *Clinocardium ciliatum*. Een gezelschap met een arctisch karakter.

Opvallend was dat in dit gezelschap ook steeds de eerder door mij gedemonstreerde onbekende *Goodallia* sp. figureert. Zie hiervoor Afzettingen 28 (2), p. 36.

Verwijzingen

- 1 Moerdijk, Peter, 1998. Domburg, Oud-Pleistocene tweekleppigen van het Domburgse strand. - *Voluta*, periodiek van de Werkgroep Geologie van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen. 4e jaargang, nr. 2.
- 2 Norman Tebble, 1976. *British Bivalve Seashells*. - Her Majesty's Stationary Office, Edinburgh.
- 3 Janssen, A.W. & L. van der Slik, 1975. De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten. Tweede serie, 6-1. - *Basteria*, tijdschrift van de Nederlandse Malacologische Vereniging. Vol. 38, no. 3-4, 1974, pp. 45-67.

*Anton Janse, G. van Voornestraat 165, 3232 BE Brielle, tel. 018 - 141 62 38, e-mail: acjanse@hetnet.nl